

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Flatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: VI

Ankara, 30 Mayıs, 1929

Sayı: 131

Musahabe:

BİBLİOMANİE

Kitapları ve kütüphanesi olmak, okumak haddizatında pek tabii birşeydir. Hatta medenî bir insan için bunlar mutlak bir ihtiyaçtır. Fakat bazıları da vardır ki onların bütün ihtirasları kitap toplamaktan ibarettir. Bunlar ya hiç okumazlar veyahut pek az okurlar. İşte bu adamlara «bibliomane», ve ruhî bir hastalık olan ihtiraslarına da «bibliomanie» derler. Türlü türlü bibliomane'lere tesadüf edilir: kimi müzehhep ciltli kitaplara meraklıdır, kütüphanesini bunlarla süsler.. Kimi nüshası nadir eserlere düşkündür, bunları toplamakla meşgul olur.. Kimi daha azgındır, hangi kitap olursa olsun alır, bunların evleri kitap mehşeridir. Bir garp muharririnin dediği gibi: «Hakikî mütaleaya heveskâr bir bibliomane'a pek nadir tesadüf edilir.»

Bibliomanie ile iştigal eden mütetebbiler meşhur İskenderiye kütüphanesinin sırf bir «vanité royale: hükümdar nahveti» ile meydana geldiğini söylüyorlar ki, memleketimizdeki «Selâtin Kütüphaneleri» de bu noktâna zarteyit eden misallerdendir: işte bu kabîl kütüphanelerin en zenginlerinden «Ayasofya Kütüphanesi». Bu kütüphaneyi Birinci Mahmut tesis etmiştir. Muhtelif ilimlere ait dek kıymetli, ve bazan pek nadir

eserlere malik olan bu kütüphane, muayyen bir gayeye göre meydana gelmemiş olduğu için hiçbir ihtiyacı, hatta basit ve nakâfi bir surette bile tatmin edemez. Bu kütüphanenin içinde Yavuzun, Çaldıran muharebesi üzerine İran, dan ve Mısır seferi münasebetile Mısır, dan getirmiş olduğu kitaplardan başka ölen ve katledilen vezirlerden müsadere edilen müellefata, kütüphanenin tesisi hasebile Birinci Mahmut devri ricalinin hediye ettiği eserlere kadar rasgele toplanmış türlü kitaplar vardır. O zaman için birinci derecede lâzım olan bir eser bazan yoktur da ikinci derecede bir kitabın meselâ beş altı, hatta bazan on beş yirmi nüshası vardır. Nuruosmaniye Kütüphanesi de böyledir: Üçüncü Osman, selefi Birinci Mahmudun hazırladığı, tescil ettirdiği kitapların üzerine kâğıt yapıştırarak kendi mührünü bastırmıştır ki mevcut kitaplardan birçoğunun ilk yapırları aydınlığa tutulunca alttaki ilk tescil ve mühür görülür.

Nihayet kitaplarını millete terkettiği için, ismini hayr ile yadetmeğe mecbur olduğumuz kitap meraklısı meşhur bir zatın tuhaf bir hareketini bilvesile öğrenmiştim. Şöyle ki bu zat kitaplarını vakfettikten sonra

kütüphanesine tahsis edilen yere başka kütüphaneler de getirilmişti. Nadir nüshaların kendi kütüphanesinde bulunmasından derin ve ihtiraslı bir zevk duyan bu zat aynı yerdeki diğer kütüphanelerdeki bazı eserleri kendi kütüphanesine nakletmiş ve kendi mührü ile mühürlemiştir. Bu hareketinin kendine maddî bir nef'i yoktu, çünkü kütüphanesi artık milletin malı idi, fakat sırf «bibliomanique» bir ihtirasla bunu yapmış oldu; Allah rahmet etsin.

Şu bahis vesilesile kitap ve mütalea meraklıları arasındaki gayritabiilere «manie de la lecture: okumak manisi» ne müptelâ olanlara da temas etmek istiyorum:

Bir kısım insanlar vardır ki sırf okumak için okurlar; okumak onların ruhunda sönmez ve gayesiz bir hırsdır. Bu adamlar ne tettebbü için, ne tafahhus için, ne yorgunluk almak, dinlenmek için, ne eğlenmek için - hulâsa tabii bir ihtiyaç için - okumazlar. Bunlarda okumak hiçbir maksada maşruf olmıyan bir itiyattır. Çok okurlar, herşey o kurlar. Bütün neşriyat-ilmî olsun, felsefî olsun, edebî olsun fennî olsun, bu adamların mütalea sahasına dahildir. Gazete meraklılarını da bu idada sokmalıdır: sabahleyin bütün gazeteleri alıp akşama kadar

Hafta İçinde

Ajanslar Kongresi

Müttefik ajanslar kongresi 25 Mayıs cumartesi günü İstanbul'da Büyük millet meclisi âzasından ve Mübadele komisyonunda Türk heyeti reisi Tefik Kâmil bey tarafından açıldı. Çarşamba günü son celsesini aktedecek olan kongre âzası, perşembe akşamı da Ankaraya müteveccihen hareket ediyorlar ve ertesi günü Ankaradan İstanbul'a avdet edecekler. Cihan efkârı umumiyesinin en büyük nazımlarından biri olan ajans teşkilâtının bu kongresinin memleketimizde akti ve azanın Ankarayı da ziyarete müsarafatı, bizi memnun ve mütehassis ediyor. Türkiye ve Türkler hakkındaki eski masallar her tarafta artık can çekişmiş ve can vermiş olmakla beraber, Türklerin nakadar medenî bir millet olduklarını ve nakadar sulhperver bir sayu vakar içinde memleketlerinin imarile ve saadeti teminle meşgul bulunduklarını bu zevatin bizzat görmeleri bizim için ellbette büyük bir kârdır.

Toplanır toplanmaz Gazimizle Başvekil İsmet Paşaya tazim telgrafı çekmeğe hemen karar vererek memleketimize alâkalarını gösteren muhterem âzayı hürmetle selamlar, ve bu ziyaretlerinin sonuncu olmamasını bilhassa temenni ederiz.

Türk Kadınlığı

Bayramda İstanbul'a gitmiş olan Adliye vekili Mahmut Esat bey, gazetelere vaki bir beyanatta, kadınlara meb'usluk hakkının verilmesi istikbalde mevzuubahs olacağını fakat belediye intihabatına hanımların iştirakine taraftar bulunduğunu söylemiştir. Bu sözleri, on on beş sene evvel en mühim

erkânı hükûmetten bir zat tarafından değil lâalettayin biri de söylese, istihza ve itiraz avazelerile karşılanacağı muhakkaktı. Halbuki şimdi, bu fikri Türk adliyesinin reisi ve kanunlarımızı tanzim ve tatbik eden dairenin amiri olan şahsiyetin ortaya atıp umumî bir tasvip içinde teşrih eylediğine şahit oluyoruz. Bu, efkârı umumiyemizde ictimai meseil hakkında hasıl olmuş intibahla atılmış hatvelerin ehemmiyet ve azametini bir kere daha göstermektedir. Güneşin gurubuna iki saat kalmadan kadınların evlerine dönmeleri icap ettiği ve on iki on üç yaşındaki erkek çocuğa arabaya binmiş bir kadının ismeti hakkında şüpheler uyandığı bir devir, daha hafızalarımızda yaşarken hanımlarımızın bütün vatandaşlık hukukunu istimal ettiklerini göreceğiz. Ve temenni edelim ki, Türk kadınlığı, yakında elde edeceği tekmil yeni haklarını da hüsnü istimal için şimdiden daha fazla hazırlansın, ve memleketin bütün hayatî mes'elelerine - başta münnevverleri bulunduğu halde - daha fazla alâkadarlığını izhar ve isbat etsin.

Avrupa Seyahatleri

Himayei Etfal cemiyeti bir Romanya tenezzüh tertip eylediği gibi, büyük bankalarımızdan birinin memurları tarafından da bir Avrupa seyahati icra edileceğini gazete havadisi olarak okuduk. Esas itibarile çok güzel bulduğumuz bu fikirler pek faydeli semereler verebileceği gibi, birikmiş paraların ve bilâhara ödemek üzere yapılacak borçların eğlence yerlerinde sarfi suretin-

den de ibaret kalabilir. Şahsî veya grup halinde şimdiye kadar yapılmış Avrupa cevelanlarımızın, beklendiği kadar istifade bahş olmadığını inkâr etmeyelim. İyi tertip edilmiş bir program tahtında bir büyük Avrupa beldesinde üç gün kalmak, görülecek yerler tayin ve tesbit edilmeksizin üç ay kalıştan daha faydeli olabilir. İstanbul'a yirmi dört saat için uğrayan garpli turistlerin bizim bilmediğimiz yerleri bile görmeğe muvaffak olabildikleri düşünülürse, Avrupa seyahatlarının tertibinde nakadar dikkatli ve itinalı hareket edilmesi icap ettiği anlaşılmış olur. Fakat, esas itibarile pek ziyade taraftarı bulunduğumuz bu ferdi veya grup halinde tenezzühler ve hatta tetkik seyahatleri hüsnü suretle icra edilmezse, zaten mamur olmayan bütçelerimizi tamamen harap etmekten başka bir şeye yaramazlar.

Bir Yıl Dönümü

Komşumuz Bulgaristan büyük merasimle hayatının ellinci yıl dönümünü tes'it etti. Bulgaristanın Bulgaristan prensliği ve Şarkî Rumeli eyaleti suretinde olarak elli sene evvel vücut bulması, bizim adına 93 harbi dediğimiz harpte mağlûp olmamızdan ileri gelmişti. Pek çetin vuruşmalardan sonra ve dahildeki gaflet ve kinlerin de kurbanı olarak mağlûp olan o ordular, aynı zamanda da tarihimize pek şerefli sahifeler ilâve etmişlerdir. Bulgaristanın şenlikler yaptığı günlerde, biz de 93 harplerinin o mubarek ve aziz şehitlerini anmalı ve hatıralarını tepcil etmeliyiz.

Mes'ul Müdür: Faruk Nafiz

İstanbul, Devlet Matbaası